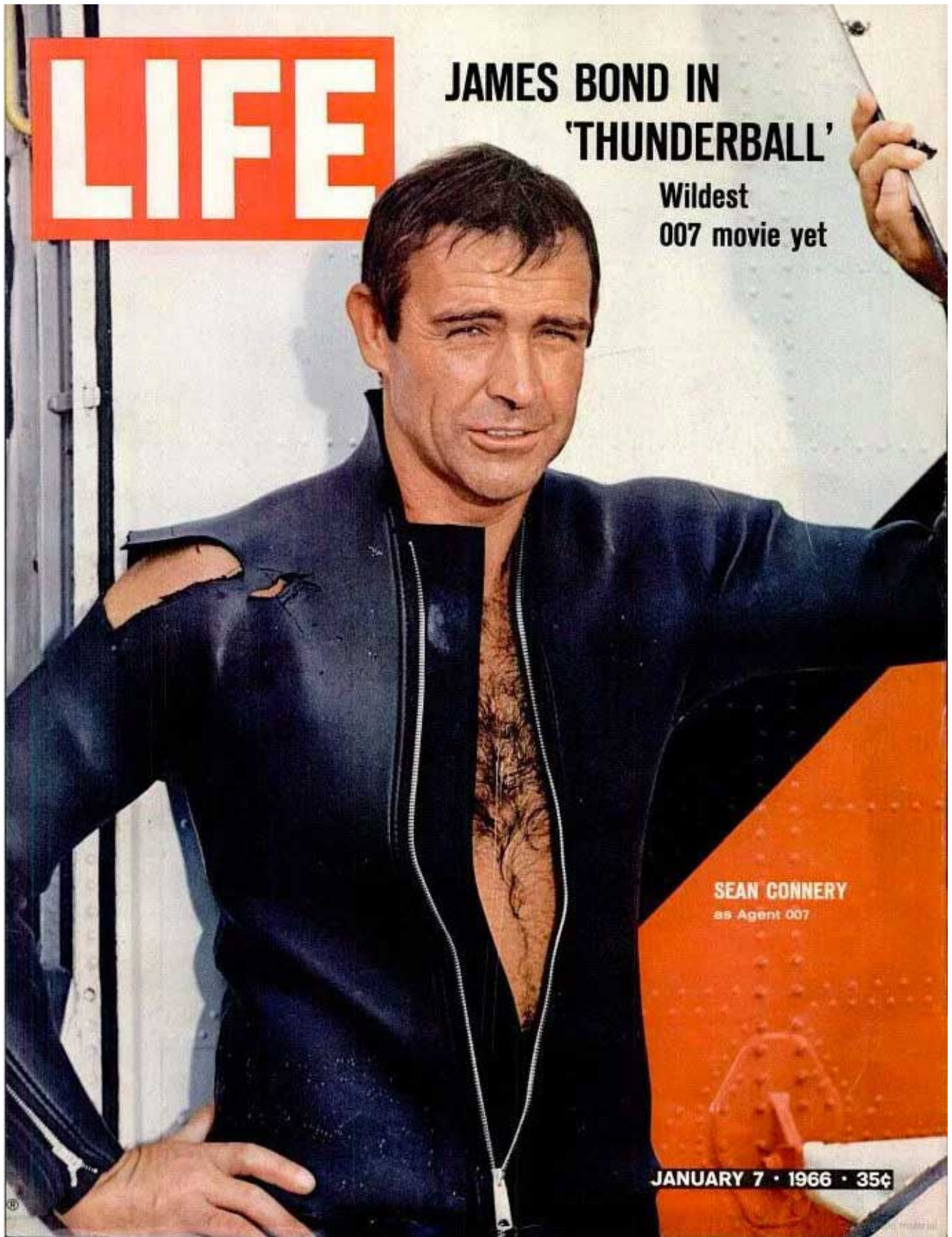

Sukeltaminen viihdeteollisuudessa: 007 ja Pallosalama-elokuva

Sukeltaminen viihdeteollisuudessa. Tarkoituksenamme on perehtyä siihen, mikä on tehnyt sukeltamisesta suosittua suuren yleisön joukossa. Tutustumme sekä kirjoissa että elokuvissa esiintyviin sankareihin, joista on tullut palvonnan kohteita kaikkien sukelluksen ystävien keskuudessa.

[Pallosalama](#) (1965) on toiseksi suurimmat bruttotulot tuottanut Bond-elokuva *Skyfall*-elokuvan jälkeen. Vuonna 2011 summa oli miljardi dollaria. *Pallosalamassa* kaupallinen elokuvateollisuus hyödyntää vahvasti vedenalaista kuvausta ja sen suomia koreografisia mahdollisuuksia.

ELOKUVA

Britannian kuninkaallisten ilmavoimien ydinpommikone Avro Vulcan, joka kuljettaa mukanaan ydinasetta, häviää tutkasta ja laskeutuu sitten kuin lehti hiekan peittämälle alustalle, joka hohtaa niin valkoisena, että laskeutumispaiikka ei voi sijaita missään muualla kuin Bahamalla. Aivan kuten aiemmassakin elokuvassa

(*Kultasormi* nimeltään) myös tässä elokuvassa pahojen poikien käsiin joutunut atomipommi aiheuttaa sellaisen vaaratilanteen, että vain Bond kykenee selvittämään sen. Sean Conneryn esittämä hämmästyttävä hahmo pääsee pakenemaan kuin ihmeen kaupalla haita kuhisevasta uima-altaasta. Eräässä toisessa kohtauksessa hän taas muhinoi tällä kertaa vuorossa olevan Bond-tytön Claudine Augerin kanssa korallimuodostelman takana. Yleisö saa näin vihjeen siitä, että vedessä voi harrastaa kaikenlaista. Elokuvan loppuhuipentumaksi muodostuu hyvisten ja pahisten välillä käytävä vedenalainen taistelu, jossa käytetään harpuunoita ja veitsiä hengitysletkujen katkaisemiseen. Tämä elokuva maistuu suolaiselta vedeltä, talkilta ja vanhalta punaoranssilta neopreenilta.

ELOKUVAN PARITARKASTUS

Tasapainotusliivi (BCD) oli tuolloin vielä tuntematon sukeltajan apuväline, sillä ensimmäiset sarjavalmistetut tasapainotusliivit ilmestyivät näyttämölle vasta 1970-luvun alussa, kun taas elokuva tehtiin jo vuonna 1965. *Pallosalama* oli selkäreppöjen ja Cordura-hihnaston juhlaa. Paljon myöhemmin kuvioihin mukaan tullutta vaihtoehtoista ilmanlähdettä ei tässä yhteydessä kannata edes mainita.

VAROVAISUUS ENNEN KAIKKEA

Sukeltaminen ilman tasapainoliiviä merkitsi sitä, että painoja määritettäessä oli oltava hyvin tarkkana. Samoin keuhkokapasiteetin kontrollointi hengityksen yhteydessä vaati erityistä taitavuutta. Sukeltaminen ilman vaihtoehtoista ilmanlähdettä oli oma taitolajinsa parin kanssa hengitettäessä. Tätä tekniikkaa pelkäävät nykyään yhtä lailla sekä oppilaat että kouluttajat.

VAROITUKSEN SANA. Nousut (ja laskut) tapahtuivat elokuvan kohtauksissa raketin nopeudella, aina niin nopeasti kuin kulloinkin kyseessä oleva tilanne vaati. Oli toimittava pikaisesti, jos ei halunnut päätyä tiikerihain aamiaiseksi tai puukotuksen kohteeksi. Elokuvassa taustanäyttelijät saattoivat liikkua vedessä aivan kuin vapaasukeltajat nimenomaan siksi, että heillä ei ollut tasapainotusliivejä. Lopputuloksena oli se, että tuli elokuva, jossa painevammoja syntyi kuvausten aikana ennätysmäärä. Toisin sanoen älä ryhdy kokeilemaan elokuvan temppuja kotioloissa.

MAHDOTON TARINA

Pommikoneen lentäjä hengittää 30 metrin syvyydessä käyttäen happimaskiaan, joka on suunniteltu sotilaslentokoneita varten. Etsi kaksi virhettä.

URBAANEJA LEGENDOJA

Tässä on kuuluisa Bond-laite, joka panee sukeltajien mielikuvituksen kovalle koetukselle. Kyseessä on mikrosukelluspullo, jossa on erittäin kova paine ja joka on kooltaan mustekynän kokoinen. Ajoittain tämä vehje ilmestyy julkisuuteen blogeissa, aikakauslehdissä ja sukellusfoorumeilla. Kohtaukset olivat aikoinaan niin vakuuttavia, että Britannian armeija esitti kysymyksen tähän laitteeseen liittyen. "Kauanko ihminen voi oleskella veden alla tämän laitteen avulla?" kysyi Royal Engineers -joukkojen upseeri. "Yhtä kauan kuin hän pystyy pidättämään hengitystään", oli taiteellisen johtajan vastaus.

ELOKUVAN JÄTTÄMÄ PERINTÖ

Pallosalaman myötä sukeltamisesta tuli osa yhteiskunnan jokapäiväistä elämää, eikä se enää kuulunut ainoastaan elokuvien tapahtumiin. Tähän vaikutti osaltaan se, että yhteiskunnassa elettiin parhaillaan voimakasta noususuhdannetta. Kaksi sukupolvea tuli samanaikaisesti tietoisiksi elokuvassa käytetyistä varusteista ja ajoneuvoista, joihin kuuluivat myös vedenalaisten skootterien edeltäjät. Kauppojen näyteikkunoita hallitsivat sekä lelut että oikeat sukelluslaitteet. *Pallosalama* oli sukeltamiselle mitä parhainta mainosta, jollaista ei vielä siihen mennessä oltu nähty.

Nykyään sukeltamista ei juurikaan esiinny valtaviirran elokuvissa, ja voidaan sanoa, että se on aiheena kaltoin kohdeltu. 50- ja 60-lukujen välillä sukeltaminen kuitenkin inspiroi monien käsikirjoittajien mielikuvitusta. Sukelluksen ansiosta elokuvien ohjaajilla ja kameramiehillä oli mahdollisuus työskennellä kolmessa eri ulottuvuudessa liikkuvien kuvauskohteiden parissa. Muutamassa vuodessa sukeltaminen alkoi siirtyä yhä enemmän osaksi ihmisten jokapäiväistä elämää, ja siitä muodostui hyvin suosittu toimintamuoto. Ajan myötä avaruusmatkailu ja science fiction ovat ottaneet sukeltamisen paikan ihmisten kollektiivisessa tietoisuudessa, ja vedenalaiset, elämää täynnä olevat maisemat ovat vaihtuneet avaruusalusten aseptisiin sisätiloihin. Tätä unelmaa ei sitten suoraan sanottuna olekaan niin helppoa toteuttaa jokapäiväisessä elämässä. Täytyy sanoa, että olemme kaikki nyt vähän kuin kala kuivalla maalla.

TIETOA ELOKUVASTA JA AIKAISEMPIA TAPAHTUMIA

- Oscar-palkinto vuonna 1966 erikoistehosteista
- Eniten veden alla kuvattuja kohtauksia, noin 40 % kokonaismäärästä
- Eniten yksittäisissä kohtauksissa kuvattuja sukeltajia, noin 60

LISÄÄ AIHEESTA

- [007 ja Pallosalama-elokuva](#)

TUTKI SUKELLUSKOhteITA

- [Thunderball Grotto – What it's like and What you Need to Know](#)
- [Into the Blue](#)

VIDEO

- [Koko elokuva](#) Dailymotion-sivustolla
- [Vedenalainen taistelu](#)

ELOKUVAAN LIITTYVÄT MUISTOESINEET

- [Vedenalainen taistelu](#). Lautapeli
- [Il Disco Volante](#) (Lentävä lautanen), Largon jahti. Puinen veneen pienoismalli

